

2024. № 7 (25). С. 424–433. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/view/254/351>

5. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права : прийнятий 16 груд. 1966 р. / ООН. Ратифіковано Україною 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році. Київ, 2025. URL: Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

7. Ніколенко Л. М. Захист прав людини в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2025. Вип. 91: ч. 1. С. 207–212. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/32.pdf>

8. Костилева С. Документи Головліту УРСР як джерело вивчення системи політико-ідеологічного контролю над друкованими ЗМІ. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки*. 2005. Вип. 13. С. 107–117. URL: <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/1e9882d4-77b3-4a6c-bc0e-62afb9ada6/content>

Тросюк Олександр Володимирович,
слухач інституту заочного
та дистанційного навчання
Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
завідувач кафедри теорії, історії
та філософії права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент
Кривицький Юрій Віталійович

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвитку України питання ефективного функціонування органів державної влади набуває особливого значення. Повномасштабна збройна агресія проти України, необхідність забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності та правопорядку актуалізували потребу у зміцненні

інституційної спроможності держави. Саме органи державної влади забезпечують реалізацію функцій держави, підтримання конституційного ладу, захист прав і свобод людини та громадянина, а також формування й реалізацію державної політики у сфері національної безпеки.

Відповідно до ст. 6 Конституції України від 28 червня 1996 р. державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [1]. Такий поділ влади є не лише організаційним принципом побудови державного механізму, а й важливою гарантією демократичного розвитку держави, недопущення концентрації влади та забезпечення балансу між різними гілками влади. При цьому функціонування органів державної влади повинно ґрунтуватися на принципах верховенства права, легітимності, взаємодії та взаємного контролю.

Органи державної влади виступають інституціонально відокремленими елементами механізму держави, наділеними відповідною компетенцією та владними повноваженнями. Їх діяльність спрямована на реалізацію функцій держави та забезпечення публічних інтересів [2, с. 59]. Важливого значення в сучасних умовах набуває ефективність діяльності органів державної влади, оскільки саме від рівня їх організації та функціонування залежить здатність держави реагувати на внутрішні й зовнішні виклики.

Особливу роль у забезпеченні національної безпеки відіграють органи виконавчої влади, які реалізують державну політику у сферах оборони, правопорядку, інформаційної безпеки та цивільного захисту. Водночас Верховна Рада України забезпечує нормативно-правове регулювання суспільних відносин, а судова влада здійснює правосуддя та гарантує захист прав людини. У цьому аспекті ефективність системи органів державної влади визначається не лише рівнем їх правового забезпечення, а й узгодженістю діяльності всіх гілок влади.

В умовах європейської інтеграції України важливого значення набуває відповідність діяльності органів державної влади стандартам демократичної правової держави. Національна безпека в сучасному розумінні охоплює не лише військову чи оборонну складову, а й забезпечення стабільності конституційного ладу, ефективності державного управління, захисту прав людини та функціонування незалежного правосуддя. Саме тому ефективна система органів державної влади виступає не лише елементом

державного механізму, а й важливим чинником стійкості держави до внутрішніх і зовнішніх загроз.

Слід погодитися з позицією, відповідно до якої державна влада характеризується суверенністю, універсальністю та здатністю здійснювати владно-примусовий вплив на суспільні відносини [3, с. 87]. Саме тому органи державної влади виступають ключовими суб'єктами забезпечення стабільності держави та реалізації функцій національної безпеки. У сучасних умовах важливого значення набувають питання їх професійності, ефективності, підзвітності суспільству та дотримання принципу верховенства права.

Разом з тим сучасна система органів державної влади України потребує подальшого вдосконалення. Серед основних проблем слід виокремити політичну нестабільність, надмірну бюрократизацію, корупційні ризики, недостатній рівень координації між державними інституціями та потребу в удосконаленні механізмів формування органів державної влади. У зв'язку з цим важливого значення набуває проведення комплексних правових та інституційних реформ, спрямованих на підвищення ефективності державного управління та зміцнення демократичних засад функціонування державної влади.

Важливого значення набуває також удосконалення системи державного управління та правового забезпечення діяльності органів виконавчої влади. Як слушно зазначає О. Ф. Андрійко, новітні виклики внутрішнього та зовнішнього характеру потребують вироблення концептуальних підходів до оптимізації системи органів виконавчої влади, чіткого визначення їх функцій та належного розмежування повноважень [4, с. 37]. У цьому контексті особливої актуальності набувають процеси децентралізації, реформування виконавчої вертикалі та підвищення ефективності взаємодії між органами державної влади.

Не менш важливим показником ефективності функціонування органів державної влади є рівень суспільної довіри до них. У демократичній державі легітимність влади визначається не лише конституційним порядком її формування, а й здатністю державних інституцій діяти відкрито, професійно та в інтересах суспільства. У сучасних умовах саме прозорість діяльності органів державної влади, належний рівень правової культури та реальна підзвітність перед громадянами виступають необхідними

передумовами зміцнення національної безпеки та консолідації українського суспільства.

У сучасному науковому дискурсі національна безпека нерозривно пов'язується із забезпеченням прав людини та принципом верховенства права. Зокрема правова реформа у воєнний та післявоєнний періоди повинна бути спрямована на утвердження невідчужуваних прав людини, верховенства права та демократичних засад функціонування держави [5, с. 221]. У цьому аспекті органи державної влади мають виступати не лише інструментом реалізації державної політики, а й гарантом прав і свобод людини та громадянина.

Отже, органи державної влади є важливою інституційною основою національної безпеки України. Їх ефективне функціонування забезпечує стабільність конституційного ладу, реалізацію функцій держави, захист прав людини та здатність держави адекватно реагувати на сучасні виклики й загрози. Подальше вдосконалення конституційного механізму формування та діяльності органів державної влади є необхідною умовою зміцнення української державності та забезпечення національної безпеки.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Конституційне право : навч. посіб. / В. О. Кучер та ін. / За ред. В. О. Кучера. Львів : ЛьДУВС, 2024. 452 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/8388>

3. Теорія держави і права : підруч. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. / За ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2015. 368 с.

4. Андрійко О. Ф. Органи державної влади як суб'єкти державного управління *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 35–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_2_11

5. Кривицький Ю. В. Забезпечення прав людини як мета правової реформи в умовах воєнного стану та післявоєнний період. *Альманах права*. 2025. Вип. 16. С. 219–227. DOI: 10.33663/2524-017X-2025-16-219-227